

**[256] Den utvidede utenriks- og konstitusjonskomite
Møte torsdag den 5. desember 1974 kl. 17.00.**

Møtet ble ledet av formannen, T o r O f t e d a l .

Til stede var: Asbjørn Haugstvedt, Arne Kielland, Lars Korvald, Otto Lyng, Odvar Nordli, Tor Oftedal, Erland Steenberg, Kåre Stokkeland, Paul Thyness, Kåre Willoch, Berit Ås, Guttorm Hansen, Sverre Stray, Per Hysing-Dahl, Rolf Fjeldvær, Berge Furre, Arnt Hagen, Kåre Kristiansen, Håkon Kyllingmark, Jakob Aano, Arne Nilsen (for Odd Lien), Ingvar Bakken (for Aase Lionæs) og Per Karstensen (for Ragnar Christiansen).

Videre var til stede komiteens faste sekretær Stangholm.

Av Regjeringens medlemmer var til stede: Utenriksminister Knut Frydenlund og statsråd Ingvald Ulveseth.

Ministerråd Per Schøyen, Utenriksdepartementet, ble gitt adgang til møtet.

D a g s o r d e n :

Norge og det internasjonale energisamarbeid (IEA).

Formannen: Møtet er sammenkalt etter anmodning av utenriksministeren, som ønsker å gi en redegjørelse om Norge og det internasjonale energisamarbeid – IEA.

Utenriksminister Knut Frydenlund: Som det har vært redegjort for tidligere i denne komite og også i Stortinget for øvrig, har Regjeringen overfor Det internasjonale energibyrå – IEA – bedt om en annen tilknytningsform enn fullt medlemskap, og på grunnlag av den henvendelsen som vi sendte, ble formannen i styret for IEA av de andre medlemslandene bedt om å utarbeide [257] et utkast til en avtale om en annen tilknytningsform for Norge.

Et slikt utkast foreligger nå fra formannens side. Det er ennå ikke sendt til de øvrige medlemsland. Jeg hadde sist lørdag et møte med Davignon i Brussel for å drøfte utkastet med ham, og på grunnlag av disse drøftelsene er vi for så vidt blitt enig om et utkast som han vil sende ut etter at det har vært behandlet her hjemme i Norge av Regjeringen og av den utvidede.

Utkastet til avtale, som er meget kort, deles nå om, og jeg ber om å få lov å samle dem inn etter møtet. Årsaken er at Davignon her for så vidt gjør oss en tjeneste ved å vise oss det på forhånd, og det ville være kjedelig om det ble kjent her i Norge før de andre medlemslandene har fått det.

Det utkastet som nå foreligger, vil etter planen bli lagt fram i styremøte i Energibyrådet den 18.-19. desember, som da skal ta stilling til det.

Utkastet er ganske kort, så jeg foreslår at jeg bare leser det, siden ingen har fått anledning til å lese det på forhånd:

«Utkast til avtale med ECG (heretter IEA – Det internasjonale energibyrå):

«De regjeringer som er medlemmer av IEA på den ene side og Norges regjering på den annen,

som har tatt i betraktning OECD's vedtak om å opprette et energibyrå, som har konstatert den brede enighet som er til stede mellom de to parter når det gjelder IEP's målsettinger,

som er enige om det behov som gruppen av byråmedlemmer som helhet har når det gjelder å oppnå større grad av uavhengighet vedrørende tilførsel av energi,

er blitt enige om følgende:

I. Norge skal

1. i krisesituasjoner hvor det dreier seg om alvorlig svikt i tilførslene av olje, etter beslutning av dets regjering, bidra til et fordelingsprogram ved å tilføre i tillegg til de normale forsyninger til byråets medlemmer slike ytterligere leveranser som kan skaffes til veie gjennom passende forbruksbegrensende tiltak og ved iverksettelse av slik reserveproduksjonskapasitet som måtte forefinnes. [258]

2. oppta konsultasjoner med IEA når organisasjonen overveier å sette i verk krisetiltak i samsvar med kapittel IV i «Avtalen om det internasjonale energiprogram».

3. ta del i de virksomheter som er trukket opp i kapitlene V-VIII som Norges Regjering slutter seg til.

II. Medlemmene av byrådet skal: invitere Norge til å ta del i arbeidet i byråets styre og dets underordnede organer.

III. De finansielle forpliktelser som Norge skal ha når det gjelder å bidra til sekretariatet og andre felles utgifter, skal være de samme som de øvrige medlemmer slik dette er nevnt i avtalen om IEP.»

Det vil altså i praksis si OECD-fordelingen, for det er den som er lagt til grunn.

I punkt 3 under I står det at Norge skal ta del i de virksomheter som er trukket opp i kapitlene V-VIII i avtalen, som Norges regjering slutter seg til. Avtalen er omdelt, men jeg skal bare kort nevne hva disse kapitlene går ut på.

Kapittel V gjelder opprettelse av et felles informasjonssystem for det internasjonale oljemarkedet. Landene blir her pålagt å skaffe opplysninger om oljeselskapenes operasjoner over et vidt felt.

Kapittel VI gjelder den institusjonelle ramme for konsultasjon med oljeselskapene.

Kapittel VII gjelder det langsiktige energisamarbeid, som omfatter sparing i energiforbruket, utvikling av nye energiresurser og forskning og utvikling.

På området forskning og utvikling er det nevnt 11 forskjellige felter. Det vil ikke være mulig for Norge, med våre begrensede personellressurser, å være med i alle disse feltene, men det forutsettes at et eller flere land kan unnlate å delta i prosjekter som andre måtte bli enig om.

Kapittel VIII dreier seg om forholdet mellom produsent- og forbrukerland, hvor formålet er å fremme samarbeid mellom produsenter og konsumenter og å få i gang en dialog mellom de to sider.

[259] Det er det utkastet som er omdelt, Davignon vil legge fram på styremøtet. Han mener selv at det er rimelig utsikt til at det vil bli godtatt av de andre. Personlig har jeg litt vanskelig for å dele hans antagelser i denne henseende, for jeg kan tenke meg at enkelte av disse landene, i hvert fall et par av dem, vil være betenkt over en særordning for Norge som kan påberopes av andre land for å unngå fulle forpliktelser i hovedavtalen. Men det vil vi få nærmere beskjed om den 19. desember eller eventuelt etter hvert som de konsulterer disse landene.

Om vi får dette til eller ikke, vet jeg som sagt ikke men dette er i hvert fall opplegget, og det er det opplegg som vi la opp til da vi tok denne kontakt med Davignon, og det oppfylder vår målsetning om på den ene side et klart nasjonalt forbehold når det gjelder den nær automatiske beslutningsprosess for kriser, men samtidig på den annen side å kunne delta mest mulig på lik linje med de andre når det gjelder det øvrige samarbeid.

Saken har vært behandlet av Regjeringen, som har sluttet opp om det utkast som foreligger.

Formannen: På komiteens vegne vil jeg takke utenriksministeren for redegjørelsen.

Jeg gir ordet fritt til eventuelle spørsmål eller kommentarer.

Berge Furre: Eg vil berre markera i utangspunktet det vi har sagt før, og som vel ikkje vil undra nokon, at vi i vår gruppe ikkje er interessert i ein slik avtale med IEA. Vi er ikkje interessert i det som er lagt fram her, som eg umiddelbart oppfattar som eit reelt medlemskap minus denne automatikklausulen. Det vil forplikta oss til eit vidtgående energisamarbeid innanfor ein kontekst av rike kapitalistiske industriland som vi ikkje er interessert i. Det vil forplikta oss på deira målsettingar òg på dei andre samarbeidsområda.

Det eg ville spørja, om, var: Kva for vidare prosedyre tenkjer ein sidan, f.eks. overfor Stortinget, dersom dette no går i orden på komande møte?

[260] **Erland Steenberg:** Jeg har to spørsmål.

II inviterer Norge til å ta del i byråets styre osv. Hva ligger det nærmere i det?

Og i III står det: «De finansielle forpliktelser» – osv. «skal være de samme som de øvrige medlemmer.» Jeg vil også gjerne høre nærmere hva det ligger i dette.

Formannen: Flere har foreløpig ikke bedt om ordet, så jeg vil anmode utenriksministeren om å besvare de spørsmål som allerede er stilt.

Utenriksminister Knut Frydenlund: Det ble spurt om den videre prosedyre overfor Stortinget. Dette er en avtale som Regjeringen vil slutte med Det

internasjonale energibyrå, og den vil bli lagt fram for Stortinget i henhold til vanlig prosedyre for saker av særlig viktighet.

Det andre spørsmålet gjaldt innholdet av II. Det er for så vidt en oppfølging av I punkt 3, at Norge skal ta del i kapitlene V-VIII, som Norges regjering slutter seg til, at vi der vil være i medlemskapssituasjon og dermed vil delta i organene. Men vi er altså ikke med i avtalens artikkel IV, som omfatter krisefordelingsprogrammet, så vi vil ikke være til stede når dette behandles. Der er det imidlertid ifølge I punkt 2 en egen konsultasjonsordning for Norge.

Når det gjelder spørsmålet vedrørende III, vil den faktiske situasjon der være at medlemmene skal betale utgiftene til driften av denne organisasjonen i henhold til den fordelingen som i dag gjelder for medlemskap i OECD. Jeg husker ikke hva vår prosentats er, men den er regnet etter nasjonalproduktet.

Paul Thyness: Det må vel her være prosentandeler som blir 100 til sammen for at organisasjonens utgifter skal bli dekket, og hvis det da kommer inn en prosentandel til, må det enten føre til en reduksjon av de andres prosentandel eller at det blir mer enn 100 pst.

[261] Arne Kielland: Jeg hadde to spørsmål. Det ene er kanskje like mye til komiteens formann som til utenriksministeren. Det refererer seg til det svar utenriksministeren gav Berge Furre, at Stortinget vil få denne saka til behandling i samsvar med hva som er regelen ved særlig viktige avtaler. Jeg vil gjerne høre hva som ligger i det.

Det andre spørsmålet gjelder da I, dette at Norge i krisesituasjoner skal bidra med olje til fordelingsprogrammet. Er det overfor Davignon eller andre gitt antydninger – jeg mener ikke bindende tilsagn – om at størrelsesordenen av det bidrag en kan tenke seg, er av det omfang som avtalen for så vidt forplikter medlemmene til?

Jakob Aano: Det var til III. Eg oppfatta ikkje om utanriksministeren svara på det siste Steenberg spurde om. Det står her at «Norges finansielle forpliktelser ... skal være de samme som de øvrige medlemmer». Er det riktig språkbruk. Ein får jo inntrykk av at også vi er medlemmer, at Norge skal vera med på det same som gjeld for «de øvrige medlemmer». Skulle det ikkje ha stått «de som er fulle medlemmer»? Er det det som ligg i det?

Formannen: Jeg anser utenriksministeren for rette vedkommende til å besvare også spørsmålet fra Kielland om den videre behandling.

Utenriksminister Knut Frydenlund: Når det gjelder den videre behandling, skal jo avtalen ratifiseres og i den forbindelse vil den bli lagt fram for Stortinget.

Arne Kielland: Som særskilt sak?

[262] Utenriksminister Knut Frydenlund: Ja. Men vi forutsetter ikke noen egen behandling utover det som kommer gjennom ratifikasjonsprosessen, hvor Stortinget vil ta stilling til saken.

Når det gjelder spørsmålet om kvantum, er det for så vidt drøftet med Davignon og han regnet med at dette var et spørsmål som ville bli reist av de andre medlemslandene. Etter det som er opplegget foreløpig, vil det ikke i avtalen i hvert fall bli satt fast noe kvantum, men hvis det kommer krav om det, får man jo vurdere det. Det han spurte om, var reserveproduksjonskapasiteten i Nordsjøen. Jeg sa at det var veldig vanskelig å kvantifisere den. Det jeg har gitt uttrykk for i Stortinget, er en generell velvilje fra norsk side når det gjelder å bistå i en slik situasjon. Men foreløpig er det ikke satt opp noe kvantum, og jeg tror heller ikke det kommer til å bli foreslått fra de andre, men at det vil bli vurdert i den situasjon som måtte oppstå. Det som er det avgjørende i denne forbindelse, er at det er den norske regjeringens vurdering og den norske regjeringens beslutning som vil ligge til grunn for A) om vi skal være med i disse krisetiltakene, og B) de kvanta som vil komme på tale. Det er etter avtalen den norske regjeringens beslutning.

Så var det det spørsmålet Aano reiste i forbindelse med III. Denne avtalen er ikke underkastet noen finbehandling av jurister, det var bare et arbeidsutkast Davignon hadde, som vi drøftet og som ble endret litt på grunn av de drøftingene. Men det vil selvfølgelig bli en del etterarbeid. Det som er realiteten her, er vel det representanten Aano pekte på, at vi skal betale kontingent som om vi var fulle medlemmer.

Formannen: Er originalteksten på engelsk eller fransk?

Utenriksminister Knut Frydenlund: På engelsk.

[263] Formannen: Hvilket uttrykk bruker de der?

Utenriksminister Knut Frydenlund: Ja, hadde jeg visst det skulle bli spørsmål om det, skulle jeg tatt den med.

Formannen: Jeg tenkte bare at det kanskje kunne være en litt tvilsom oversettelse, slik at originalteksten kunne bringe klarhet. Men jeg går ut fra at utenriksministeren har registrert den innvending som er kommet på dette punkt.

Arne Kielland: Jeg vil bare presisere hva det var jeg egentlig spurte utenriksministeren om. Jeg er klar over at det ikke er hensikten å få med noe i avtaleteksten om hvilket kvantum en er innstilt på å yte i krisesituasjoner. Det jeg var ute etter, var om en muntlig hadde gitt en moralsk – om ikke folkerettslig juridisk – forpliktelse til i krisesituasjoner å yte et bidrag av den størrelsesorden som en ville ha gjort hvis en var fullt medlem.

Utenriksminister Knut Frydenlund: Vi har ikke gitt noen annen form for tilsagn enn det som er gitt i og med det jeg sa i Stortinget.

Erland Steenberg: Det er to begreper til som er brukt her, som jeg ville be om å få utdypet noe mer. Det er I i slutten av punkt 1. Der er det brukt uttrykket «passende forbruksbegrensende tiltak» og «slik reserveproduksjonskapasitet som måtte forefinnes». Kan det sies noe mer om hva de to begrepene dekker?

[264] Utenriksminister Knut Frydenlund: Jeg skal ta det siste først. Når det står «slik reserveproduksjonskapasitet som måtte forefinnes», ligger det i det at vi ikke forplikter oss til å bygge ut noen reserveproduksjonskapasitet, det er den som til enhver tid er til stede ved anleggene. Så var det det andre, «passende forbruksbegrensende tiltak». Uten at dette har vært utdypet nærmere, kan jeg tenke meg at det som der vil anses som passende, er det som de som er fulle medlemmer, pålegger seg i en slik situasjon, altså at vi gjennomfører omtrent de samme tiltakene, den samme forbruksbegrensning. Men jeg vil også her fremholde at det fortsatt er den norske regjeringens beslutning hva som skal være forbruksbegrensende tiltak og hva som skal tas fra reserveproduksjonskapasiteten.

Formannen: Så vidt jeg kan registrere, har ikke flere bedt om ordet, og formannen ser ingen grunn til å fortsette dette møte i utrengsmål. Jeg vil da bare takke utenriksministeren for redegjørelsen som vi ikke kan gjøre noe annet med enn å ta til etterretning, og vil be om at de nummererte eksemplarene av avtaleteksten blir levert tilbake.

Møtet hevet kl. 17.20.